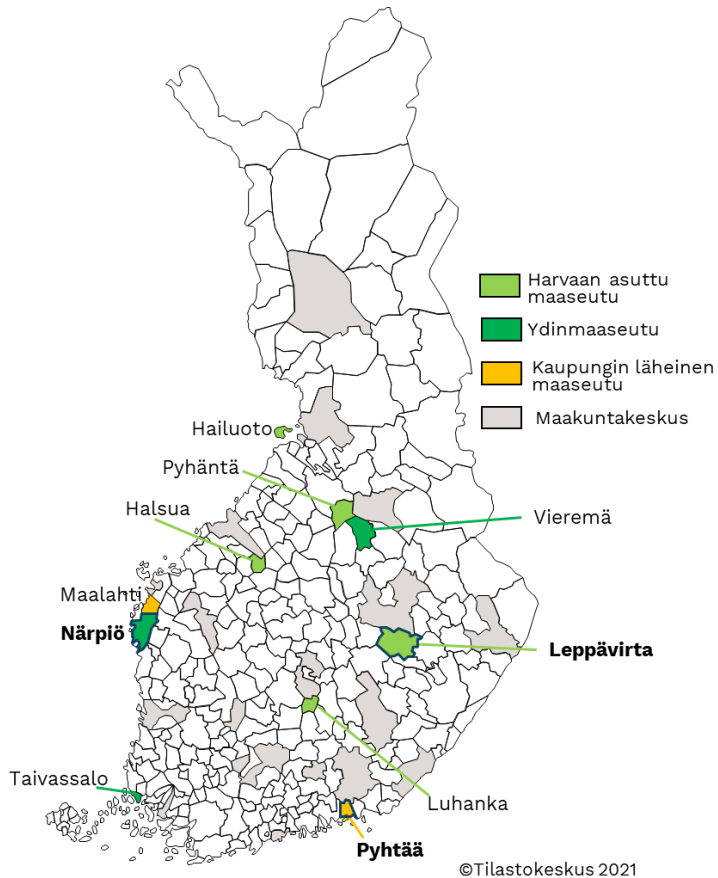

Esimerkkikunnat

- Sopeutuvat innovatiiviset maaseudut -tutkimuksessa (SOMA) tuotetaan tilannekuva maaseutualueiden taloudellisesta kasvupotentiaalista, elinvoimasta, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä.
- Tutkimuksen eteneminen
 - harvaan asutun maaseudun, ydinmaaseudun ja kaupungin läheisen maaseudun kuntia koskeva [kestävän elinvoimaisuuden indikaattori](#), joka toteutettiin pääkomponenttianalyysillä ja sen perusteella valittiin 10 elinvoimaista kuntaa tarkempaan tarkasteluun
 - [10 esimerkkikunnan tilastollinen tarkastelu](#)
 - esimerkkikuntien strategioiden ja dokumenttien tarkastelu, jonka pohjalta valittiin kolme tapaustutkimuskuntaa: Leppävirta, Närpiö, Pyhtää
 - vuoden 2022 alussa selvitetään tapauskuntien innovatiivisia ratkaisuja.

[SOMA](#) - Sopeutuvat innovatiiviset maaseudut -hanketta rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö Maaseutupolitiikan neuvoston asettaman hankeryhmän esityksestä Makeran valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin suunnatuista varoista.

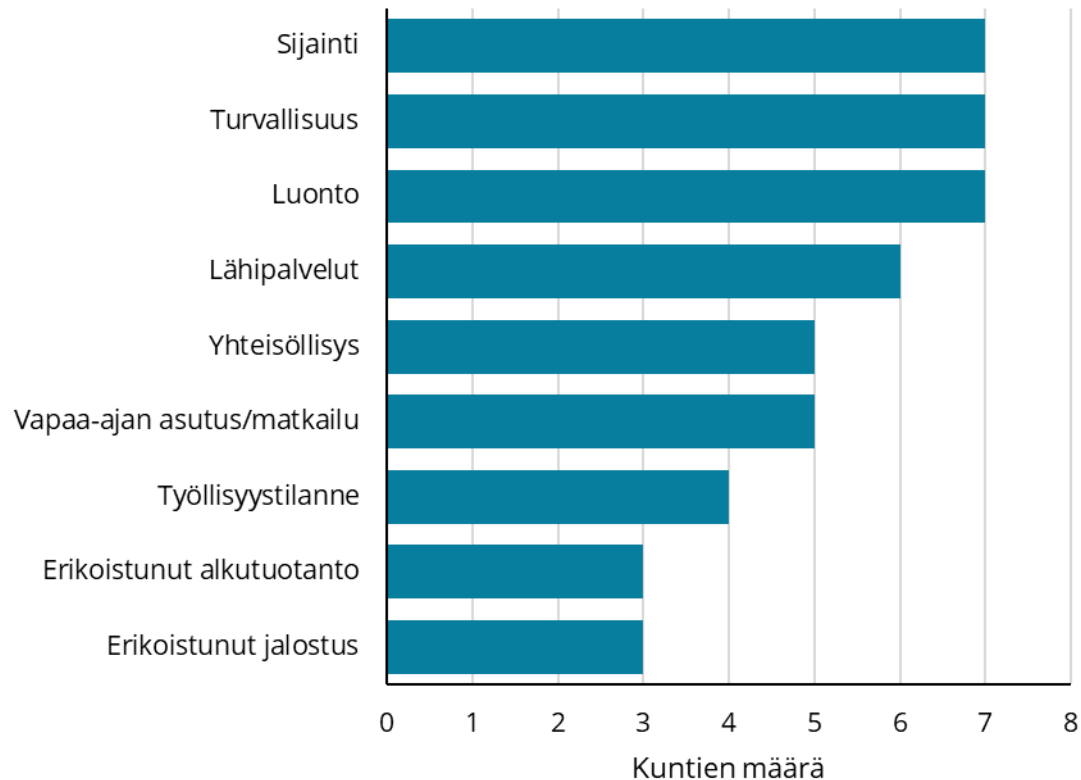

Esimerkkikuntien strategiatarcastelu

- Esimerkkikuntien strategiatarcastelussa selvitettiin, miten eri maaseudun kuntatyypeissä on toimittu, jotta ne olisivat elinvoimaisia (ml. kuntalaisten hyvinvointi ja osallisuus) ja niiden kehitys olisi kestäväää väestön vähenemisestä huolimatta.
- Tarkastelu suoritettiin eri näkökulmista ja kuntien tilannetta arvioitiin useiden aineistojen (dokumenttien) avulla
 - Kuntastrategiat
 - Hyvinvointikertomukset
 - Muut kehittämissuunnitelmat ja -strategiat sekä hankeluettelot
 - Kunnanhallitusten kokousten pöytäkirjat

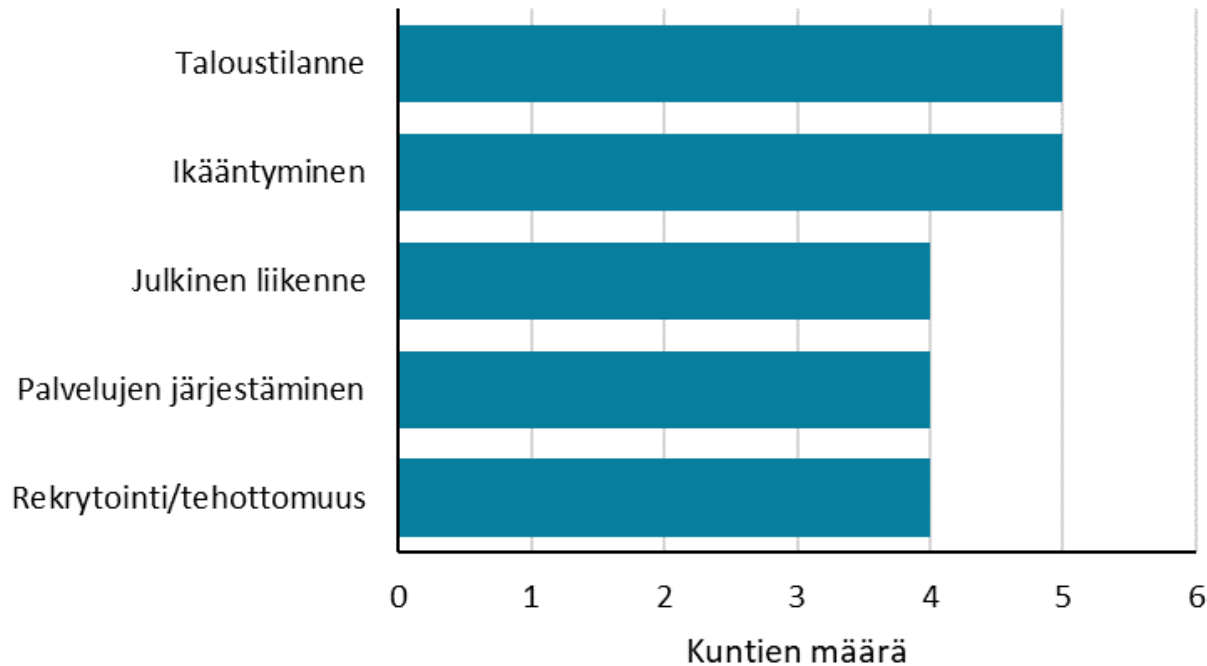
Kuntastrategioissa esitetyt vahvuudet

- Vahvuuden maininneiden kuntien määrä
 - Hyvä sijainti (7/10)
 - Turvallisuus (7/10)
 - Luonto ja ympäristö (7/10)
 - Lähipalvelut (6/10)
 - Yhteisöllisyys (5/10)
 - Vapaa-ajan asutus/matkailu (5/10)
 - Työllisyys (4/10)
 - Erikoistunut alkutuotanto ja/tai jalostus (3/10)

Kuntastrategioissa esitetyt haasteet

- Haasteen maininneiden kuntien määrä
 - Kuntatalouden ongelmat (5/10)
 - Väestön väheneminen ja siihen liittyvä väestön ikääntyminen (5/10)
 - Heikot julkiset liikenneyhteydet ja teiden huonokuntoisuus (4/10)
 - Palvelujen järjestämiseen liittyvät vaikeudet (4/10)
 - Kuntaorganisaation rekrytointiongelmat sekä tehottomuus (4/10)

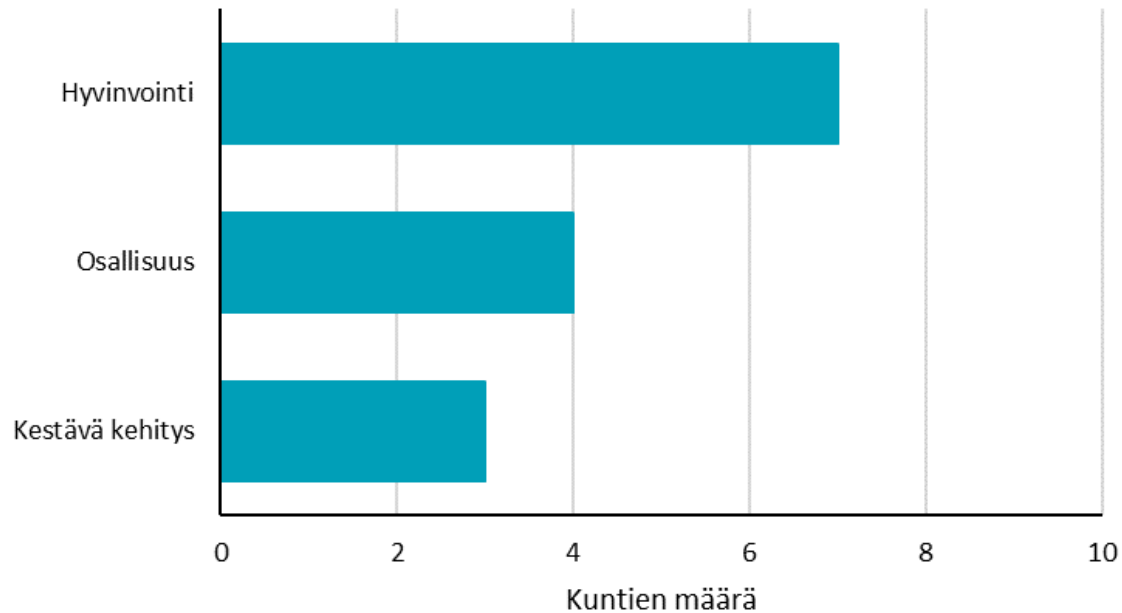

Sopeutuminen väestön ikääntymiseen ja vähenemiseen

- Haasteisiin on vastattu pääosin "perinteisin keinoin"
 - Kaavoitus ja tonttitarjonta (7/10)
 - Markkinointi (5/10)
 - Vauvaraha (4/10)
- Mutta myös uusin innovatiivisin kokeiluin ja informaatioteknologian keinoin
 - Valokuituyhteydet, uudet digitaaliset palvelut sekä etätyömahdollisuuksien edistäminen
 - Asumiskokeilut
 - Kohdennettu luova markkinointi
 - Rakennusten uudet käyttötarkoitukset
 - Maahanmuuttajien ja kantaväestön integrointi osana hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistä

Hyvinvointi, osallisuus ja kestävä kehitys esimerkkikuntien strategisina kärkinä

- Esimerkkikuntien strategioissa on otettu huomioon kuntalaisten hyvinvointi, osallisuus ja kestävään kehitykseen siirtyminen.
- Nämä asiat maininneiden kuntien määrä
 - Hyvinvointi (7/10)
 - Osallisuus (4/10)
 - Kestävä kehitys (3/10)

Esimerkkikunnissa toteutettuja hyvinvointia, osallisuutta ja kestäväää kehitystä edistäviä toimenpiteitä ja kokeiluja

- Hyvinvointi
 - hyvinvointikertomukset ja suunnitelmat ja niiden seuraaminen, liikunnan ja terveyden edistäminen sekä pahoinvointia, sairauksia ja syrjäytymistä ennaltaehkäisevä työ, hankkeet, digitalisaatio, hyvinvointia edistävä taide- ja kulttuurityö sekä yhteistyösopimukset järjestöjen kanssa
- Osallisuus
 - asukasraadit, kumppanuuspöydät, järjestöfoorumit, yhdistysillat, yhteissuunnittelu, palvelumuotoilu, vapaa-ajan asukkaiden asukasfoorumit ja kuntalaisten kuuleminen talouden sopeuttamisessa
- Kestävä kehitys
 - julkinen puurakentaminen, energiatehokkuus, biokaasu- ja tuulivoimalat, ekologisen asumisen mahdollistaminen, lähiruoka ja ilmasto-ohjelmat

Tutkimuksen seuraava vaihe vuoden 2022 alussa

- Teemahaastatteluilla selvitetään millaisia innovatiivisia ratkaisuja ja uudenlaisia toimintamalleja tapaustutkimuskunnissa on kehitetty
- Tutkimuksen avulla tunnistetaan hyviä toimintamalleja ja käytäntöjä, joilla väestöltään vähenevissä ja ikääntyvissä kunnissa on mahdollista löytää uusia ratkaisuja elinvoiman ja kunnan asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi.